

TRAIL

Koolitu oma emakeeles: mitmekeelne rahvusvaheline EL-i tsiviil- ja
kaubandusõiguse koolitus

882079 — TRAIL — JUST-AG-2019 / JUST-JTRA-EJTR-AG-2019

D4.1 – Teabematerjali

brožüür

EL-i õiguse standardite kohta

Sisukord

Ülevaade	3
Euroopa menetlused	4
EK määrus nr 861/2007 – Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus	4
EK määrus 1896/2006 – Euroopa maksekäsk	6
EK määrus 655/2014 – pangakontode Euroopa arestimismäärus	8
Maksejõetus	10
EL määrus 2015/848 – Maksejõuetuse menetlused	10
Dokumendiringlus	12

Ülevaade

EL-i rahastatav projekt „Koolitu oma emakeeles: mitmekeelne rahvusvaheline koolitus EL-i tsiviil- ja kaubandusõiguse alal – TRAIL“ koolitas 175 advokaati, notarit ja kohtutäiturit Kreekast, Küprosel, Eestist, Lätist ja Poolast ning 16 EL-i tsiviil- ja kaubandusmenetluse õiguse koolitajat viie mitmekeelse, riikidevahelise koolituse seminari kaudu, mida koordineerib Euroopa Konstitutsiooniõiguse Keskus – Themistokles´e ja Dimitris´e Sihtasutus Tsatsos (GR) koostöös Tallinna Ülikooli (ET), Ateena Riikliku ja Kapodistraalse Ülikooli õigus- ja informaatikaboriga (GR), Küprose ülikooliga (CY), Sileesia ülikooliga (PL) ja Läti Ülikooliga (LV). Projekti toetavad osalevate riikide 16 erialaliitu.

Koolitusseminaridel käsitleti viit Euroopa Liidu (EL-i) õigusdokumenti ja meedet, nimelt: määrus 655/2014 pangakontode Euroopa arestimismääruse kohta; äriregistrite vastastikuse sidumise süsteem (BRIS), mis loodi algselt direktiiviga 2012/17/EU; Euroopa Komiskoni (EK) määrus 848/2015 maksejõuetusmenetluse kohta (ümbersõnastatud); EK määrus 2015/2421, millega muudetakse EK määrust nr 861/2007, millega kehtestatakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus, ja EK määrust nr 1896/2006, millega luuakse Euroopa maksekäsu menetlus; ja määrus 2016/1191 teatavatele avalikele dokumentidele esitatavate nõuete lihtsustamise kohta Euroopa Liidus.

Käesolev brošüür võtab kokku ülalnimetatud õigusaktides sisalduvad põhistandardid, mille eesmärk on anda praktikutele nende igapäevatoos lihtsalt kasutatavaid ja kokkuvõtlikke juhiseid. Vahendeid käsitletakse paljudes teemavaldkondades, mis on jagatud projekti teadus- ja koolituskomiteede poolt. Need on: (1) Euroopa menetlused, mis hõlmab EK määrust nr 861/2007, EK määrust 655/2014 ja EK määrust nr 1896/2006; (2) Maksejõuetus, mis hõlmab EL-i määrust 848/2015; ja (3) dokumentide ringlemine, mis hõlmab EK määrust 2016/1191 ja EK määrust 2015/2421, mis käsitlevad dokumentide kättetoimetamisega seotud elemente.

Kaasautoris: Dr. George Kontis, Dr. Aare Kruuser, Dr. hab. Maciej De Abgaro Zachariasiewicz.

Toimetaja: Zoi Anna Kasapi LL.M. (CECL).

Euroopa menetlused

EK määrus nr 861/2007 – Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus

Määruse eesmärk: luua lihtsustatud ja kiirendatud kirjalik menetlus piiriüleste väikeste nõuetega seotud juhtumite käsitlemiseks. See vähendab kulusid ja tagab, et ühes EL-i riigis tehtud kohtuotsused täidetakse automaatselt teises liikmesriigis.

Määruses kehtestatud kord on vaidlejatele kättesaadav alternatiivina liikmesriikide seaduste alusel kehtivatele menetlustele.

Kohaldamisala: Määrust kohaldatakse piiriülestes tsiviil- ja kaubandusõiguse asjades, kus nõude väärtus ei ületa 5 000 €, kõik intressid, kulud ja väljamaksed on välja arvatud. See kehtib ainult vaidlusmenetluste kohta.

Määrust ei kohaldata:

- a) üksikisiku staatus või teovõime;
- b) abielu- või partnerlusõigused;
- c) perekonna ülalpidamiskohustused;
- d) testamendid ja pärimine;
- e) pankrot;
- f) sotsiaalkindlustus;
- g) vahekohtumenetlus;
- h) tööõigus;
- i) kinnisvara rentimine;
- j) eraelu puutumata või isikuõiguste rikkumised, sealhulgas laimamine.

Määruse kontekstis on piiriülesed kohtuasjad defineeritud kui vaidlused, kus vähemalt ühe poole alaline või alaline elukoht on ühes liikmesriigis ja pädev kohus on asutatud teises liikmesriigis. Seega ei kuulu vaidlus selle määruse kohaldamisalasse, kui üks pooltest elab samas liikmesriigis, kus asub hagi esitanud kohus, samas kui teine pool elab kolmandas riigis.

Menetluse kord

Kaebuse esitajad alustavad kirjalikku menetlust sellega, et saadavad juhtumiga tegelevale kohtule täidetud standardnõude vormi A (I lisa) koos kõigi asjakohaste dokumentidega. Taotluse saab esitada elektrooniliselt, kui pädev kohus selle rahuldab.

Kõik ametlikud vormid peavad olema kohtu kasutatavas keeles ja muud dokumendid võivad vajada tõlkimist

Kohtud võivad:

- (a) taotleda lisateavet, selgitusi või parandusi esialgsele esitisele, kasutades standardvormi B (II lisa);
- (b) lükata tagasi taotlused, mis on vastuvõetamatud või kui taotleja ei esita täiendavat teavet kindlaksmääratud tähtaja jooksul;

- (c) nõustuvad korraldama suulise ärakuulamise, kui nad peavad võimatuks teha otsust üksnes kirjalike tõendite põhjal.

Kohtud menetlevad asja, saates kostjale nõude ja vastuse standardvormi C (III lisa) 14 päeva jooksul alates nõuetekohaselt täidetud vormi kättesaamisest.

Kostjad:

- (a) on kohtule vastamiseks aega 30 päeva. Nende vastus saadetakse nõude esitajale 14 päeva jooksul;
- (b) võib vastata, et mitterahalise nõude väärtus ületab 5000 € ülemmäära. Kohus otsustab, kas see vastab tõele. Kui ei, siis asi jätkub. Kui jah, antakse see üle riigi asjakohasele õigussüsteemile.

Advokaadi esindamine ei ole kohustuslik. Pooltel on õigus saada praktilist abi vormide täitmisel ning üldist teavet Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetluse kohaldamisala ja pädevate kohtute kohta. See teave tuleb esitada tasuta.

Kohtud teevad otsuse 30 päeva jooksul pärast kostja või hageja vastuse saamist, välja arvatud juhul, kui:

- (a) nad nõuavad asjaomastelt pooltelt täiendavaid üksikasju;
- (b) kogutakse tõendeid kõige lihtsamal ja kõige vähem koormaval viisil;
- (c) korraldavad suulise ärakuulamise, kasutades võimaluse korral kaugsidetehnoloogiat, näiteks video- või telekonverentse, kuigi üksikisikud võivad taotleda füüsilist kohalolekut.

Kohtud peavad vajaduse korral püüdma poolte vahel kokkuleppele jõuda.

Vastasel juhul kohaldatakse selle EL-i riigi menetlusõigust, kus asja arutatakse.

Kohtu otsus on täitmisele pööratav, olenemata võimalikest siseriiklikus õiguses ette nähtud edasikaebamisest.

Dokumendid ja otsused toimetatakse kätte posti teel või elektrooniliselt ning nende kättesaamist kinnitatakse.

Kulud

Kohtulõivud:

- (a) ei tohi olla ebaproportsionaalsed ega ületada siseriiklike lihtsustatud kohtumenetluste omad;
- (b) peavad võimaldama osapooltel, eriti mõnes teises EL-i riigis asuvatel, kasutada kaugemaid makseviise, nagu pangalaekanne, krediit- või deebetkaart või otse pangakontolt.

Kulud tasub juhtumi kaotaja ja neid ei jäeta võitjale välja, kui need on kantud asjatult või on nõudega ebaproportsionaalsed.

Määruse sätted ei piira siseriiklike õigusaktide kohaldamist, mille kohaselt võib siseriiklik kohus juhul, kui pool on ainult osalise edu saavutanud, määrata, et kumbki menetluse pool kannab ise oma menetluskulud või jaotab need kulud poolte vahel.

Ülevaatamine

Kohtuotsuse läbivaatamine on võimalik, kui kostja:

- (a) ei saanud nõudevormi ega kutset suulisele ärakuulamisele kaitse ettevalmistamiseks piisavalt aegsasti;
- (b) ei saanud nõuet vaidlustada vääramatü jõu (või erakorraliste asjaolude) tõttu ilma nende endi süül;
- (c) taotleb läbivaatamist 30 päeva jooksul alates kohtuotsusest..

Läbivaatamine on autonoomne Euroopa õiguskaitsevahend, mida võib kasutada juhtudel, kui siseriiklik õigus ei näe ette edasikaebamist. Kui siseriiklik õigus näeb sellist edasikaebamist ette, ja kostja seda võimalust ei kasuta, on läbivaatamisnõue vastuvõetamatu.

Otsuse teinud pädev kohus võib läbivaatamise aktsepteerida või tagasi lükata. Tagasilükkamise korral säilivad otsuse õiguslikud tagajärjed. Kui kohus õiguskaitsevahendiga nõustub, otsus tühistatakse ja selle õiguslikud tagajärjed tühistatakse tagasiulatavalt.

Jõustamine

Kohtuotsused on täitmisele pööratavad igas EL-i riigis ja need tuleb ühe poole poolt esitatud nõudmisel väljastada tasuta.

Kohtuotsuste tegemisest võib täitmisesõiguses kaotanud poole taotlusel keelduda, kui need ei sobi kokku varasema otsusega EL-i või kolmandas riigis, tingimusel et see otsus:

- (a) hõlmas sama tegevust ja sama osapooli;
- (b) on tehtud täitvas EL-i riigis või sellisena tunnustatud;
- (c) ei ole vastuolus teise riigi kohtumenetluses vastuväitena esitatud ega saanudki olla.

Pärast vaidlustamise või läbivaatamistaotluse esitamist määruse teinud kohtus võib täitevjurisõiguse kohus ka:

- (a) piirata täitemenetlust ka kaitsemeetmetega;
- (b) määrata täitmise tingimuslikuks
- (c) täitevjurisõiguse kohus erandjuhtudel menetluse üldse peatada.

Kohtuotsuste täitmist reguleerib täitva riigi õigus.

EK määrus 1896/2006 – Euroopa maksekäsk

Määruse eesmärk: lihtsustada, kiirendada ja vähendada kohtuvaidlusi kohtuasjades, mis hõlmavad rohkem kui ühte EL-i riiki, kehtestades Euroopa maksekäsu menetluse nõuete puhul, mida kostja ei vaidlusta, ning võimaldades Euroopa maksekäsu vaba ringlust maksekorralduste puhul, mida tunnustatakse ja täidetakse kõigis EL-i riikides.

Kohaldamisala: Euroopa maksekäsu menetlust kohaldatakse kõigis tsiviil- ja kaubandusasjades juhtudel, kui vähemalt üks pooltest elab teises EL-i riigis kui see, kus korralduse taotlus esitatakse. Euroopa maksekäsk väljastatakse ainult siis, kui nõue on

rahaline, kindel, kindla summaga ja selle tähtaeg on Euroopa maksekäsu taotluse esitamise ajal.

Protseduur ei kehti teatud probleemide puhul:

- (a) tulu-, tolli- või haldusasjad,
- (b) riigi vastutus riigivõimu teostamisel tehtud tegude ja tegevusetuse eest,,
- (c) abieluvararežiimid,,
- (d) pankrot, maksejõuetute äriühingute või muude juriidiliste isikute likvideerimisega seotud menetlused ja kohtumenetlused,,
- (e) sotsiaalkindlustus,
- (f) lepinguvälisest kohustusest tulenevad nõuded, välja arvatud juhul, kui poolte vahel oli kokkulepe või võlgnevus; või need on seotud vara kaasomandist tulenevate likvideeritud võlgadega.

Menetluse kord

Taotlusprotsess

Määrus sisaldab Euroopa maksekäsu standard vormi kohtusse pöördumiseks.

Nõue peab olema konkreetse summa kohta, mis tuleb tasuda taotluse esitamise ajal.

Kohtute pädevus määratakse kindlaks EK (Euroopa Komisjon) määruses nr 1215/2012 tsiviil- ja kaubandusasjades tehtud kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta sätestatud reeglitega. Mõistet "kohus" tõlgendatakse autonoomselt ja see võib olla mis tahes pädev riigiasutus

Kohus, kellele avaldus on esitatud, kaalub võimalikult kiiresti, kas erinevad tingimused on täidetud (asja piiriülesus tsiviil- ja kaubandusasjades, kohtu pädevus jne), samuti kas väide näib olevat põhjendatud. Kohus peab andma kaebajale võimaluse oma taotlust täiendada või parandada, kui see ei ole ilmselgelt põhjendamatu või vastuvõetamatu.

Kohus peab teavitama taotlejat nõude tagasilükkamise põhjustest. Sel juhul edasikaebamisõigust ei ole, kuid nõude esitaja võib esitada uue Euroopa maksekäsu taotluse või kasutada mõnda muud EL-i riigi õiguse alusel kättesaadavat menetlust.

Euroopa maksekäsu väljastamine

Kui tingimused on täidetud, väljastab kohus Euroopa maksekäsu esimesel võimalusel ja tavaliselt 30 päeva jooksul alates avalduse esitamisest (v.a taotluse täitmiseks või parandamiseks kuluv aeg). Euroopa maksekäsk väljastatakse üksnes nõude esitaja esitatud teabe alusel, kui nõue näib olevat põhjendatud. Kui kostja ei esita selle väljastanud kohtule vastulauset, tunnustatakse seda automaatselt ja jõustatakse teistes EL-i riikides ilma täiendava võimaluseta selle tunnustamisele vastu seista (see on pooltevaheline pretsedent).

Täitemenetlusi reguleerivad selle EL-i riigi siseriiklikud õigusaktid, kus Euroopa maksekäsu täitmist taotletakse. Liikmesriigi pädev kohus võib kostja taotlusel keelduda täitmisest, kui

Euroopa maksekäsk on vastuolus mõnes liikmesriigis või kolmandas riigis varem tehtud varasema otsuse või korraldusega, tingimusel et vastuolu ei saanud olla esitatud Euroopa maksekäsu menetluses vastulausena.

Euroopa maksekäsu käsitlemine

Euroopa maksekäsk antakse kostjale kätte vastavalt selle riigi siseriiklikule õigusele, kus see kätte toimetatakse. Euroopa maksekäsu kättetoimetamise võimalikud viisid, kas kostja kättesaamistõendiga või ilma, on sätestatud määruses ja hõlmavad kättetoimetamist pädeva isiku poolt, kättetoimetamist posti teel või elektrooniliselt.

Euroopa maksekäsu vaidlustamine

Kostja võib esitada vastuväite maksekäsu välja andnud kohtule. See tuleb saata 30 päeva jooksul pärast Euroopa maksekäsu kättetoimetamist. Kui kostja esitab vastulause, jätkub tavaline tsiviilmenetlus selle EL-i riigi pädevates kohtutes, kus Euroopa maksekäsk väljastati, välja arvatud juhul, kui hageja ei soovi menetlust jätkata.

Kostja võib taotleda Euroopa maksekäsu läbivaatamist pädevas kohtus pärast 30-päevase vastulause esitamise tähtaja möödumist, kui:

- maksekäsk toimetati kätte, ilma et kostja oleks selle kättesaamist kinnitanud ja ei olnud piisavalt aega kaitse ettevalmistamiseks,
- kostja ei saanud nõudele vastu vaielda vääramatut jõu või erakorraliste asjaolude tõttu, maksekäsk oli selgelt välja antud valesi.

Kui kohus jätab kostja avalduse rahuldamata, jääb Euroopa maksekäsk kehtima. Kui kohus aga otsustab, et läbivaatamine on põhjendatud, muutub Euroopa maksekäsk kehtetuks ja vaidluse võivad seejärel lahendada pädevad siseriiklikud kohtud.

Riiklike kohtute poolt läbivaatamine

Euroopa maksekäsu saab läbi vaadata pädev siseriiklik kohus, kes on välja andnud maksekäsu:

- (a) kui Euroopa maksekäsk ei ole välja antud määruse sätete alusel;
- (b) kui Euroopa maksekäsk on kuulutatud täitmisele pööratavaks, kuigi seda ei antud kostjale seaduslikult kätte vastavalt siseriikliku õiguse menetlusreeglitele või määruse sätetele;
- (c) erandlikel asjaoludel vääramatut jõu korral.

Kulud

Euroopa maksekäsu menetluse kohtulõivud määravad kindlaks siseriiklikud kohtud vastavalt siseriikliku õiguse eeskirjadele, tingimusel et need eeskirjad ei ole vähem soodsad kui need, mis reguleerivad sarnaseid siseriiklikke hagisid ega muuda selle teostamist praktikas võimatuks või Euroopa Liidu õigusest tulenevaid õigusi ülemäära keeruliseks.

EK määrus 655/2014 – pangakontode Euroopa arestimismäärus

Määruse eesmärk: hõlbustada võlgade sissenõudmist EL-i riikide vahel tsiviil- ja kaubandusajades, kehtestades uue korra, mis võimaldab ühe EL-i riigi kohtul külmutada rahalised vahendid teises EL-i riigis asuva võlgniku pangakontol.

Määrus: a) pakub võlausaldajatele ühtset protsessi pangakonto arestimise väljastamise saavutamiseks; b) vähendab kohtukulusid ja pangakonto arestimise väljastamisega seotud viivitusi; c) hõlbustab täitemenetlust Euroopa Liidus; d) hõlbustab ettevõtete võlgade sissenõudmist; ja e) takistab võlgnikel oma vara varjamast enne, kui võlausaldaja saab täitmisele pööratava määruse.

Kohaldamisala: pangakontode Euroopa arestimismäärust kohaldatakse rahaliste nõuete suhtes tsiviil- ja kaubandusajades, välja arvatud:

- (a) tulu-, tolli- või haldusajad ning sotsiaalkindlustus;
- (b) abielust või samaväärsuse suhtest ning testamendist ja pärimisest tulenevad õigused omandile;
- (c) nõuded võlgniku vastu, kelle suhtes algatatakse pankroti- või maksejõuetusmenetlus, kohtumenetlus, kokkulepped või muu sarnane menetlus.

Samuti on välja jäetud mõned erikaitsega pangakontode kategooriad.

See on kättesaadav **kodanikele ja ettevõtetele** juhtudel, kui pangakontode Euroopa arestimismääruse kohaldamise kuupäeval asub konto mõnes muus EL-i riigis kui võlausaldaja alaline elukoht või kohus, kus on hagi esitatud.

Pangakontode Euroopa arestimismäärus on alternatiiv riiklikele menetlustele ega asenda neid. See ei ole jõustamisvahend, vaid kaitsemeede.

Pangakontode Euroopa arestimismäärus ei ole kohaldatav Taanis asuvate võlausaldajate või pangakontode jaoks.

Menetluse kord

Menetlus on avatud enne asja sisulise menetluse algatamist võlgniku vastu, menetluse ajal või pärast kohtuotsuse, kohtuliku kokkuleppe või ametliku dokumendi saamist, millega võlgnikult nõutakse tasumist. Õigusnõustaja poolne esindamine ei ole kohustuslik. Pangakontode Euroopa arestimismäärust välja andev pädev kohus on tavaliselt pädev otsustama sisu üle. Kui võlgnik on tarbija, on tarbijalepinguga seotud nõude tagamiseks pädev pangakontode Euroopa arestimismäärust välja andma selle EL-i riigi kohus, kus on võlgniku alaline elukoht.

Kõigil juhtudel peab võlausaldaja esitama tõendid, et veenda kohut reaalse ohu olemasolus, mis õigustab võlgniku konto külmutamise vajadust. Kui võlausaldaja taotleb pangakontode Euroopa arestimismäärust enne asjas sisulise otsuse saamist, tuleks esitada ka piisavalt tõendeid selle kohta, et nõude sisuline rahuldamine on tõenäoline. Kõigil juhtudel peab võlausaldaja esitama tõendid, et veenda kohut reaalse ohu olemasolus, mis õigustab võlgniku

konto külmutamise vajadust. Kui võlausaldaja taotleb pangakontode Euroopa arestimismäärust enne asjas sisulise otsuse saamist, tuleks esitada ka piisavalt tõendeid selle kohta, et nõude sisuline rahuldamine on tõenäoline.

Pangakontode Euroopa arestimismäärus esitatakse standardvormil koos kõigi tõendavate dokumentidega.

Erinevate menetlustoimingute jaoks on kehtestatud range ajakava, mis sõltub ka sellest, kas võlgnik on juba saanud asja sisulise otsuse.

Võlausaldajal on õigus pangakontode Euroopa arestimismääruse andmisest keeldumise peale edasi kaevata.

Üllatusefekti ja Euroopa konto arestimismääruse kasulikkuse tagamiseks võlgnikku enne selle rakendamist ei teavitata.

Avaldus peab sisaldama taotleja isikuandmeid (nimi, sünniaeg, isikutunnistuse number, juriidilise isiku registrinumber jne), nõude suurust, panga rekvisiite, kuid mitte tingimata konkreetse pangakontode andmeid (nagu näiteks pangakonto number). Võlausaldaja, kes ei tea võlgniku kontoteavet, võib teatud tingimustel taotleda kohtult kontoteabe hankimist täitmisiirigi määratud asutustelt.

Euroopa konto arestimismääruse tunnustamine, täidetavus ja jõustamine

Määruse kohaselt ühes EL-i riigis välja antud pangakontode Euroopa arestimismäärust tuleks tunnustada ja täita teises EL-i riigis ilma erimenetluse või täitmisele pööratavuse deklaratsioonita. Pangakonto arestimise korraldus tehakse teatavaks täitjariigi pädevale asutusele. Täitjariigi asutus teeb korralduse teatavaks pangale, kes on kohustatud hoidma vastavad summad võlgniku pangakontodel.

Pank on kohustatud standardvormil deklareerima, kas pangakontode Euroopa arestimismääruse tulemusel on hoitud võlgniku rahalisi vahendeid. Võlausaldajal on kohustus taotleda arestitud rahaliste vahendite vabastamist, mis ületavad pangakontode Euroopa arestimismääruses märgitud summat. Mõned summad võivad olla vabastatud arestimisest vastavalt täitmisiirigi õigusele, st summad, mis on vajalikud võlgniku ja tema perekonna elatise tagamiseks.

Võlgniku kaitsed

Eelneva ärakuulamise puudumise tasakaalustamiseks on võlgniku jaoks pangakontode Euroopa arestimismääruse kuritarvitamise vastu järgmised kaitsemeetmed:

- (a) **õiguskaitsevahendid** – sealhulgas edasikaebamise õigus, vastuväidete esitamise õigus ja õigus taotleda pangakontode Euroopa arestimismääruse läbivaatamist –, et oleks võimalik pangakontode Euroopa arestimismäärus vaidlustada niipea, kui võlgnikule teatatakse tema kontode blokeerimisest;
- (b) eeskirjad **võlausaldaja tagatise** esitamise kohta – tagada võlgnikule pangakontode Euroopa arestimismäärusega tekitatud kahju hüvitamine;
- (c) eeskirjad **võlausaldaja vastutuse** kohta pangakontode Euroopa arestimismäärusega võlgnikule tekitatud kahju eest võlausaldaja poolt tehtud vea tõttu.

Vormid

Eespool nimetatud protseduuride läbiviimiseks töötatakse välja üheksa spetsiaalset pangakontode Euroopa arestimismääruse vormi, mis sisalduvad rakendusmääruses (EL) 2016/1823.

Muud sätted

Määruses käsitletakse ka erinevaid sellega seonduvaid küsimusi, sealhulgas juriidilist esindamist, kohtutasusid, pankade toetatavaid kulusid, ametiasutuste võetavaid tasusid, andmekaitset ja dokumentide keelt.

Määrus ei piira muudes õigusaktides reguleeritud sarnaste küsimustega seotud õigussätete kohaldamist, nagu (EK) määrus nr 1393/2007 (dokumentide kättetoimetamine) ja (EK) määrus nr 1206/2001 (tõendite kogumine).

Maksejõetus

EL määrus 2015/848 – Maksejõuetuse menetlused

Määruse eesmärk: tagada maksejõuetusmenetluste tõhus haldamine, mis hõlmab eraisikut või ettevõtjat, kes tegutseb või kellel on finantshuvid mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis kui see, kus nad tavaliselt asuvad.

Kohaldamisala: määrust kohaldatakse menetlustele, mis hõlmavad kõiki või olulisel määral võlgniku võlausaldajaid, põhinevad maksejõuetusseadustel ja mille käigus päästmise, võlgade korrigeerimise, saneerimise või likvideerimise eesmärgil:

- (a) võlgnik on kaotanud kogu oma vara või osa sellest ja talle on määratud maksejõuetuse spetsialist, näiteks likvideerija;
- (b) võlgniku varad ja toimingud on kohtu kontrolli või järelevalve all; või
- (c) menetlus on peatatud, et võimaldada läbirääkimisi võlgniku ja tema võlausaldajate vahel, tingimusel et:

läbirääkimised toimuvad menetluste raames, mille eesmärk on kaitsta võlausaldajaid need on ebaõnnestunud, sel juhul järgneks üks kahest ülaltoodud muust menetlusliigist.

Määrus hõlmab siseriikliku õiguse alusel kättesaadavaid nn ennetavaid maksejõuetusmenetlusi, mida võib algatada varajases staadiumis, et parandada ettevõtte päästmise võimalusi. Need menetlused on liikmesriikide kaupa loetletud lisas A. See hõlmab ka suuremat hulka eraisiku maksejõuetusmenetlusi.

Määrust Taani suhtes ei kohaldata.

Määruses on sätestatud üleeuroopalised eeskirjad, millega kehtestatakse:

- (a) millisel kohtul on pädevus algatada maksejõuetusjuhtum;

- (b) kohaldatav siseriiklik õigus;
- (c) kohtu otsuse tunnustamine, kui ettevõtte, ettevõtja või üksikisik muutub maksejõuetuks.

Kohtualluvus

Menetlus toimub selle EL-i riigi kohtutes, kus on võlgniku peamised huvid. Eeldatakse, et see tähendab:

- registrijärgset asukohta, kui tegemist on äriühingu või juriidilise isikuga;
- äri- või kutsetegevusega tegeleva üksikisiku puhul peamist tegevuskohta;
- mis tahes muu üksikisiku puhul nende alalist elukohta.

Need eeldused ei kehti, kui eelnimetatud asukohad on teatud aja jooksul enne maksejõuetusmenetluse algust muutunud (esimesel kahel juhul 3 kuud ja kolmandal juhul 6 kuud).

Kui võlgniku tegevuskoht on mõnes muus EL-i riigis kui see, kus on tema põhihuvid, võib seal algatada ka tema suhtes maksejõuetusmenetluse. Need oleksid aga „teiseseid menetlused” ja piirduksid selles riigis hoitavate varadega.

Kohaldatav seadus

Üldiselt kohaldatakse selle riigi õigust, kus menetlus toimub. See seadus reguleerib menetluse algatamise ja lõpetamise tingimusi ning nende läbiviimist. See hõlmab järgmist:

- (a) võlgnikud, kelle vastu saab hagi esitada;
- (b) varad, mis moodustavad osa maksejõuetusvarast;
- (c) võlausaldajate õigused pärast juhtumi lõpetamist;
- (d) isik(ud), kes vastutavad menetluse kulude kandmise eest.

Tunnustamine ja jõustamine

Kui ühes EL-i riigis maksejõuetusmenetluse algatamise otsus jõustub, tuleb seda tunnustada kõigis teistes EL-i liikmesriikides sama mõjuga.

Maksejõuetuse registrid

Selleks et võlausaldajad ja kohtud saaksid paremini asjakohast teavet ning vältida paralleelsete menetluste algatamist, on EL-i riigid kohustatud avaldama asjakohase teabe piiriüleste maksejõuetusjuhtumite kohta avalikult juurdepääsetavas veebiregistris. Need registrid ühendatakse kooskõlas EL-i andmekaitse-eeskirjadega Euroopa e-õiguskeskkonna portaali kaudu.

Kontserni maksejõuetusmenetlus

Määrusega luuakse spetsiifiline lähenemine kontserni liikmete maksejõuetuse käsitlemiseks. See sisaldab:

- eeskirjad, mis nõuavad erinevatelt pankrotihalduritelt ja asjaomastelt kohtutelt koostööd ja omavahelist suhtlemist;

piiratud õigusi pankrotihalduritele menetlustes, mis puudutavad sama kontserni teist liiget;
erikorda sama kontserni puudutavatele koordineerimismenetlustele („kontserni tasandi koordineerimismenetlus“)

Dokumendinglus

Määruse eesmärk: vähendada bürokraatiat ja kodanike kulusid, kui nad esitavad ühe Euroopa Liidu riigi ametiasutustele teise EL-i riigi ametiasutuste väljastatud avaliku dokumendi. Neid eesmärke täites edendab määrus EL-i kodanike vaba liikumist ja tagab avalike dokumentide vaba ringluse.

Kohaldamisala: määrus hõlmab teatud valdkondades avalikke dokumente, sealhulgas haldusdokumente, notariaalakti, kohtuotsuseid ja konsulaardokumente. Sellega kaotatakse apostilli nõue ja lihtsustatakse kinnitatud koopiate ja tõlgete formaalsusi.

Määrusega hõlmatud valdkonnad on järgmised:

- sünd;
- surm;
- nimi;
- abielu, sh abiellumisõigus ja perekonnaseis;
- abielulahutus, lahuselu või abielu tühistamine;
- registreeritud kooselu, sh õigus registreeritud kooselule ja registreeritud koosseelu staatus;
- registreeritud kooselu lõpetamine, lahuselu või registreeritud kooselu tühistamine;
- vanemlus, sealhulgas lapsendamine;
- alaline asukoht ja/või elukoht;
- kodakondsus;
- karistusregistri puudumine;
- õigus hääletada ja kandideerida kohalikel ja Euroopa Parlamendi valimistel.

Määrus hõlmab ainult avaliku dokumendi autentsust, mitte aga selle sisu või mõju tunnustamist. See ei pane liikmesriikidele kohustust tunnustada avaliku dokumendi sisu õiguslikku mõju, vaid see toimib üksnes teatud asjaolude kogumi piisava tõendina, sealhulgas väljaandnud liikmesriigi õiguse alusel tekkinud õigussuhte olemasolu.

Apostilli taotlemise nõudest vabastamine

Määrusega hõlmatud valdkondades, kui kodanik esitab EL-i riigi ametiasutustele mõne teise EL-i riigi ametiasutuse väljastatud avaliku dokumendi, ei saa vastuvõttev asutus nõuda, et dokumendil oleks apostilli tempel (apostilli tempel on mõeldud tõendama välisriigis väljaantud avaliku dokumendi ehtsust).

Kinnitatud koopiad

EL-i riigid võivad nõuda avaliku dokumendi originaali või selle tõestatud koopia esitamist, kuid mitte mõlemat korraga. Kui EL-i riik nõustub originaaldokumendi asemel tõestatud koopia esitamisega, peab ta aktsepteerima teises EL-i riigis tehtud kinnitatud koopiat.

Tõlked

EL-i riik, kus avalik dokument esitatakse, ei saa nõuda tõlget, kui avalik dokument on mõnes ELi riigi ametlikus keeles või mitteametlikus keeles, mida EL-i riik aktsepteerib.

Peale selle ei saa tõlget nõuda, kui avalikule dokumendile on lisatud mitmekeelne standardvorm. Seda tingimusel, et asutus, kellele avalik dokument esitatakse, leiab, et vormil sisalduv teave on dokumendi menetlemiseks piisav.

Mitmekeelsed standardvormid

Määrusega võetakse kasutusele vabatahtlikud mitmekeelsed standardvormid kõigis EL-i keeltes. Teise EL-i riigi kodanikud võivad vorme esitada tõlkeabina oma avalikule dokumendile, et vältida tõlkenõudeid. Kui esitatavale avalikule dokumendile on lisatud mitmekeelne standardvorm, saab vastuvõttev ELi riik nõuda dokumendi tõlget ainult erandjuhtudel. Kui sellised erandlikud asjaolud esinevad ja vastuvõttev ELi riik nõuab kinnitatud tõlget, peab ta aktsepteerima teises ELi riigis tehtud kinnitatud tõlget.

Avalike dokumentide tõlkeabina on saadaval mitmekeelsed standardvormid dokumentide jaoks, mis käsitlevad:

- (a) sündi;
- (b) isiku elusolekut;
- (c) surma;
- (d) abielu, sh abiellumisõigust ja perekonnaseisu;
- (e) registreeritud kooselu, sh õigust registreeritud kooselule ja registreeritud kooselu staatust;
- (f) alalist asukohta ja/või elukohta;
- (g) karistusregistri puudumist;

Võltsitud dokumendid

Määrusega luuakse EL-i riikide ametiasutuste koostöömehhanism, et võidelda avalike dokumentide pettusega. Koostöömehhanism põhineb olemasoleval IT-süsteemil (siseturu infosüsteem). Koostöömehhanism võimaldab vastuvõtva EL-i riigi ametiasutustel rääkida väljaandnud EL-i riigi ametiasutustega, kui neil on tõsine kahtlus kodaniku esitatud avaliku dokumendi ehtsuses.

Halduskoostöö

Määrusega 2016/1191 kehtestatakse halduskoostöö hõlbustamine dokumentide ehtsuse kontrollimiseks. Käesoleva määruse kohaldamisel peab iga liikmesriik määrama vähemalt ühe keskasutuse, kes täidab käesoleva määruse kohaldamisega seotud ülesandeid. Et hõlbustada

suhtlust oma vastavate asutustega EL-is, tehakse määruse 2016/1191 kohaldamisel siseturu infosüsteem liikmesriikide pädevatele asutustele kättesaadavaks.

Avaliku dokumendi ehtsuse kontrollimine

Kui selle liikmesriigi ametiasutustel, kus avalik dokument (või kinnitatud koopia) esitatakse, on põhjendatud kahtlus selle avaliku dokumendi ehtsuse suhtes, võtavad nad kasutusele järgmised meetmed:

kontrollivad saadaolevaid dokumentide imudeleid siseturu infosüsteemi hoidlas, kahtluse korral esitavad siseturu infosüsteemi kaudu teabetaotluse:

- (a) avaliku dokumendi välja andnud asutusele või vajaduse korral kinnitatud koopia teinud asutusele või mõlemale; või
- (b) asjaomasele keskasutusele.